

Boris Dóža

However and therefore – their occurrence and use in official documents of the EU

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglistiky a amerikanistiky
Praha, leden 2006

Posudek vedoucího bakalářské práce

Předložená bakalářská práce se zabývá formálními a funkčními charakteristikami mezivětných konektorů v právních dokumentech. K tématu práce přivedla autora domněnka, že užívání příslovcí s funkcí konektorů je v právních textech někdy zavádějící, a v takových případech nežádoucí. Téma bylo omezeno na zkoumání dvou příslovcí s různou sémantikou – koncesivního *however* a resultativního *therefore*.

Ke zvládnutí tématu bylo zapotřebí vymezit kategorii příslovečných konektorů syntakticky, sémanticky i funkčně, k čemuž posloužila úvodní teoretická část. Obě příslovce mají funkci vyjadřovat vztah mezi propozicemi. Z hlediska vztahu k větě jsou klasifikovány jako konjunktivy - v úvodní části se specifikují syntaktické vlastnosti těchto nezačleněných adverbialíí. Pozornost je věnována zejména jejich slovosledným možnostem, či interpunkci. Další část teoretické kapitoly shrnuje různé sémantické klasifikace konjunktů. Část 1.3 nazvaná *Functions* se snaží spojit sémantickou a syntaktickou stránku těchto konektorů a popsat jejich fungování v rámci textu, včetně otázky jejich dosahu. Teoretickou kapitolu uzavírá několik poznámek o specifickém charakteru právního textu z hlediska členění, užívání interpunkce či postavení příslovcí.

Vlastní aplikace teoretických poznatků na konkrétní příklady je obsažena v kapitole 2. Vzhledem k textovému charakteru popisovaného jevu rozbor obsahuje 80 příkladů (40 pro každý konektor). Příklady jsou rozděleny dle pozice konektoru ve větě. Ačkoliv celkově převažuje mediální pozice, je možné mezi oběma konektory vyzorovat rozdílnou tendenci: *however* převažuje v počáteční pozici, *therefore* v pozici mediální. Rozbor též potvrdil, že ve složitých slovesných frázích je konektor umístěn převážně za pomocným slovesem. Dále analýza popisuje možnou souvislost mezi užíváním interpunkce a postavení adverbia: v iniciální pozici jsou obě příslovce většinou čárkou oddělena, ve středové pozici *therefore* nebylo odděleno, zatímco u *however* tato tendence patrná není. Tento rozdíl lze hypoteticky vysvětlit funkcí *therefore* jako prostředku s „těsnějším“ sémantickým vztahem k propozicím. Této části analýzy lze vytknout poněkud mechanické uplatnění kritéria ne/přítomnost čárky,

neboť nebere v potaz složitost věty, zejména přítomnost dalších příslovečných určení (např. 33.1.T), či občas nedůsledné řešení pozičních variant (např. v eliptických konstrukcích).

V další části rozboru se diplomand pokusil rozdělit příklady dle dosahu, tj. zdali je vztah přípusky či výsledku vyjadřován mezi větami za sebou jdoucími, buď v rámci souvětí nebo v útvarech oddělených tečkou, či mezi propozicemi od sebe vzdálenějšími. Celkově převažuje návaznost na těsně předcházející část textu, primárně v jiné větě (souvětí) (44%), v předchozím odstavci (28%) nebo ve stejném souvětí (19%). Zde je možné pozorovat tendenci užívat v rámci koordinovaného souvětí *therefore* častěji, *however* je naproti tomu častější v samostatných větách. Interpretaci rozdílů mezi oběma konektory této části ztěžuje chyba v uváděných počtech v tabulce 5 (str. 36). Vztah k propozici vzdálenější je menšinovým úkazem (10%), nicméně vzhledem k tomu, že z této skupiny se rekrutují případy ztěžující porozumění, bylo by zajímavé věnovat tomuto aspektu větší pozornost, stejně tak by bylo zajímavé podrobněji posoudit dosah konektorů uvozujících nový odstavec, což by ovšem vyžadovalo celkové zkoumání vztahů mezi částmi textu. V závěrečné části se autor pokouší hodnotit funkčnost užití konektorů. V příloze jsou k dispozici použité příklady i přehledy jejich klasifikace z popisovaných hledisek.

Celkově lze říci, že ačkoliv by v některých případech bylo možno mít výhrady ke klasifikaci jednotlivých rysů konektorů, je při hodnocení práce třeba brát v úvahu fakt, že se jedná o práci bakalářskou a že zvolené téma vyžadovalo, aby diplomand získal povědomí o povaze konektorů (širší než syntaktické) samostudiem, neboť nadvětná rovina není předmětem bakalářského studia. Navíc i přes omezený rozsah zkoumaných dokladů práce poukazuje na určité tendence v užití těchto prostředků textové návaznosti, zejména z hlediska jejich postavení ve větě a interpunkce.

Bakalářskou práci Borise Dóži proto k obhajobě doporučuji a navrhuji klasifikovat známkou výbornou či velmi dobrou.

V Praze 2. února 2006

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

